

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
PSICHOTRAUMATOLOGIJOS ĮVADAS	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Evaldas Kazlauskas Kitas (-i): dr. Paulina Želviene, dokt. Monika Kvedaraitė, dokt. Austėja Dumarkaitė	Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas, Psichotraumatologijos centras

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdyimo laikotarpis	Vykdyimo kalba (-os)
Auditorinė	Rudens arba pavasario semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Psichologijos studijų įvadas	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): -

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5 kr.	135 val.	32 val.	103 val.

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
<p>Studijų dalyko pagrindinis tikslas yra supažindinti studentus su trauminių įvykių psichologiniais padariniais asmeniui, grupei ir visuomenei. Studijų dalyko metu studentai įgys tyrimais paremtas žinias apie normalias psichologines ir psichopatologines reakcijas į trauminius įvykius, psichotraumatologijos teorijas, rizikos bei apsauginius veiksnius bei psichotraumatologinės pagalbos būdų veiksmingumą. Studentai išklaušę šį dalyką įgis kompetencijas taikyti įgytas psichotraumatologijos žinias savo profesinėje veikloje, suprantant trauminių įvykių psichologinį poveikį, rizikos bei apsauginius veiksnius, gebės identifikuoti rizikos grupes ir esant poreikiui mokės nukreipti rizikos grupės asmenis, patyrusius trauminius įvykius, kompetentingai pagalbai.</p>		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai išklaušę šį studijų dalyką, remiantis naujausių tyrimų rezultatais, žinos apie traumų psichologinius padarinius asmens pažintiniams procesams, emocijoms bei asmenybei.	Mokslinės literatūros skaitymas, diskusijos seminaruose, savarankiško rašto darbo rengimas bei pristatymas seminare. Dėstytojo pateiktų atvejų analizė.	Aktyvumas seminarų metu, rašto darbas, rašto darbo pristatymas, egzaminas raštu.
Studentai išklaušę šį studijų dalyką galės vadovautis pagrindinėmis psichologinėmis psichotraumatologijos teorijomis suprantant asmens, grupės bei visuomenės psichologines reakcijas į trauminius įvykius.	Mokslinės literatūros skaitymas, diskusijos seminaruose, savarankiško rašto darbo rengimas bei pristatymas seminare. Dėstytojo pateiktų atvejų analizė.	Aktyvumas seminarų metu, rašto darbas, rašto darbo pristatymas, egzaminas raštu.
Studentai išklaušę šį studijų dalyką turės žinias apie psichologinių normalių bei pataloginių reakcijų po stresinių įvykių skirtumus bei veiksmingos psichologinės pagalbos tyrimus,	Mokslinės literatūros skaitymas, diskusijos seminaruose, savarankiško rašto darbo rengimas bei	Aktyvumas seminarų metu, rašto darbas, rašto darbo pristatymas, egzaminas raštu.

gebės taikyti šias žinias savo profesinėje veikloje ateityje, įgydami kompetencijas nukreipti su stresoriumi susijusio psichikos sutrikimo riziką turinčius asmenis kompetentingai pagalbai.	pristatymas seminare. Dėstytojo pateiktų praktinių atvejų analizė.	
Studentai išklausę šį studijų dalyką gebės remiantis psichotraumatologijos empiriniais tyrimais pristatyti asmens ar grupės patirtų traumų psichologinių padarinių įvairovę, rizikos bei apsauginius veiksnius bei veiksmingus pagalbos būdus kolegoms, taip pat mokės diskutuoti apie traumų psichologinius padarinius remiantis tyrimų rezultatais.	Diskusijos seminaruose, savarankiško rašto darbo pristatymas ir diskusija seminare.	Studento parengto rašto darbo pristatymo seminare vertinimas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Psichotraumatologijos objektas, pagrindinės sąvokos. Psichotraumatologijos istorinis kontekstas	2		3				2	0	-
2. Normalios ir patologinės reakcijos po traumų. Stresinių sutrikimų samprata diagnostinėse klasifikacijose DSM ir TLK. Traumos padarinių kompleksškumas. Masinių traumų psichologiniai padariniai ir įveika	2		10				12	30	Moksliniai straipsniai iš privalomos literatūros sąrašo, arba kita dėstytojo parinkta literatūra
3. Potrauminio streso psichologinės teorijos. Potrauminis augimas ir psichologinis atsparumas. Rizikos ir apsauginiai veiksniai patyrus trauminius įvykius.			5				5	15	Moksliniai straipsniai iš privalomos literatūros sąrašo, arba kita dėstytojo parinkta literatūra
4. Psichologinė pagalba asmenims patyrusiems trauminius įvykius. Potrauminio streso terapijų veiksmingumas.			5				5	15	Moksliniai straipsniai iš privalomos literatūros sąrašo, arba kita dėstytojo parinkta literatūra
5. Traumų psichologinių padarinių įvairovė			5				5	43	Studento surastos ir dėstytojo rekomenduotos rašto darbo temai mokslinės literatūros skaitymas ir analizavimas. Studentų savarankiško rašto darbo rengimas ir jo pristatymas seminare
Iš viso	4		28				32	103	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Mokslinės literatūros analizė psichotraumatologijos tema, pateikta rašto darbe (5-7 psl.) ir pristatyta seminario metu.	50 proc.	Semestro metu	Rašto darbas yra privaloma atsiskaitymo dalis, parengiamas pagal suderintą su dėstytoju psichotraumatologijos temą. Vertinamas temos atskleidimas rašto darbe, rašto darbo parengimo kokybė, mokslinės literatūros darbo tema analizės kokybė, gebėjimas naudoti ir lyginti skirtingus mokslinius šaltinius analizuojant temą, 10 balų vertinimo skalė. Pristatymas seminare yra privaloma atsiskaitymo dalis.
Egzaminas raštu	50 proc.	Semestro pabaigoje	Gebėjimas taikyti žinias analizuojant trauminius įvykius patyrusių asmenų atvejus, naudojant seminarų metu aptartą mokslinę literatūrą, 10 balų vertinimo skalė.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
----------	---------------	-------------	---	--

Privaloma literatūra

- Brewin, C. R., & Holmes, E. A. (2003). Psychological theories of posttraumatic stress disorder. *Clinical Psychology Review*, 23(3), 339–376. [http://doi.org/10.1016/S0272-7358\(03\)00033-3](http://doi.org/10.1016/S0272-7358(03)00033-3)
- Cloitre, M., Stolbach, B. C., Herman, J. L., Kolk, B. V. D., Pynoos, R., Wang, J., & Petkova, E. (2009). A developmental approach to complex PTSD: Childhood and adult cumulative trauma as predictors of symptom complexity. *Journal of traumatic stress*, 22(5), 399-408.
- Gersons B., Smid, G., Smit, A., Kazlauskas, E., & McFarlane, A. (2020). Can ‘second disaster’ during and after COVID-19 pandemic be mitigated? *European Journal of Psychotraumatology*, 11(1), 1815283
- Kazlauskas, E. (2017). Challenges for providing health care in traumatized populations: barriers for PTSD treatments and the need for new developments. *Global health action*, 10(1), 1322399.
- Kazlauskas, E. (2020). Trauma-Focused Psychotherapy Research: A Study of the Brief Eclectic Psychotherapy for PTSD Outcomes. SAGE Publications Ltd.
- Kazlauskas, E., Gailiene, D., Vaskeliene, I., & Skeryte-Kazlauskiene, M. (2017). Intergenerational transmission of resilience? Sense of coherence is associated between Lithuanian survivors of political violence and their adult offspring. *Frontiers in psychology*, 8, 1677.
- Maercker, A., Brewin, C. R., Bryant, R. A., Cloitre, M., Van Ommeren, M., Jones, L. M., ... Reed, G. M. (2013). Diagnosis and classification of disorders specifically associated with stress: Proposals for ICD-11. *World Psychiatry*, 12(3), 198–206. <http://doi.org/10.1002/wps.20057>
- Tedeschi, R. G., & Calhoun, L. C. (2004). Posttraumatic growth: Conceptual foundations and empirical evidence. *Psychological Inquiry*, 15(1), 1–18. <http://doi.org/10.1207/s15327965pli1501>
- Zelviene, P., Daniunaite, I., Hafstad, G. S., Thoresen, S., Truskauskaite-Kuneviciene, I., & Kazlauskas, E. (2020). Patterns of abuse and effects on psychosocial functioning in Lithuanian adolescents: a latent class analysis approach. *Child Abuse & Neglect*, 108, 104684.
- Zelviene, P., Kazlauskas, E., & Maercker, A. (2020). Risk factors of ICD-11 adjustment disorder in the Lithuanian general population exposed to life stressors. *European Journal of Psychotraumatology*, 11(1), 1708617.

Papildoma literatūra

- Brewin, C. R. (2020). Complex post-traumatic stress disorder: a new diagnosis in ICD-11. *BJPsych Advances*, 26(3), 145-152.
- Foa, E. B., Keane, T. M., Friedman, M. J., & Cohen, J. A. (Eds.). (2008). Effective treatments for PTSD: practice guidelines from the International Society for Traumatic Stress Studies. Guilford

Press.

3. Gailiene, D. (2009). *Ką jie mums padarė: Lietuvos gyvenimas traumų psichologijos žvilgsniu*. Vilnius: Tyto Alba.
4. Gegieckaite, G., & Kazlauskas, E. (2020). Fear of Death and Death Acceptance Among Bereaved Adults: Associations With Prolonged Grief. *OMEGA-Journal of Death and Dying*, 0030222820921045.
5. Kazlauskas, E., & Zelviene, P. (2016). Trauma research in the Baltic countries: From political oppression to recovery. *European Journal of Psychotraumatology*, 7, 29259. <http://doi.org/10.3402/ejpt.v7.29295>
6. Kazlauskas, E., & Želvienė, P. (2015). A history of political violence in the family as resilience factor. In D. Ajdukovic, S. Kimhi, & M. Lahad (Eds.), *NATO Science for Peace and Security Series - E: Human and Societal Dynamics. Vol. 119: Resiliency: Enhancing Coping with Crisis and Terrorism* (pp. 141–148). Amsterdam: IOS Press. doi:10.3233/978-1-61499-490-9-141. ISSN 1874-6276 (print) | 1879-8268 (online).
7. Kazlauskas, E., Javakhishvili, J., Meewisse, M., Merecz-Kot, D., Şar, V., Schäfer, I., Schnyder, U., & Gersons, B.P.R. (2016). Trauma treatment across Europe: Where do we stand now from a perspective of seven countries. *European Journal of Psychotraumatology*, 7, 29450. doi:10.3402/ejpt.v7.29450
8. Kazlauskas, E., Jovarauskaite, L., Mazulyte, E., Skruibis, P., Dovydaityte, M., Eimontas, J., & Zelviene, P. (2017). ‘It will get even better’: preliminary findings from a trauma-focused psychotherapy effectiveness study reveal false positive patients’ long-term outcome expectations after the treatment. *Nordic Journal of Psychiatry*, 71(4), 277-281.
9. Kazlauskas, E., Zelviene, P., & Eimontas, J. (2017). “No posttraumatic stress disorder in Lithuania”: National health care fails to identify PTSD. *Journal of Traumatic Stress*, 30(1), 99–102. <http://doi.org/10.1002/jts.22152>
10. Kazlauskas, E., Zelviene, P., Daniunaite, I., Hyland, P., Kvedaraite, M., Shevlin, M., & Cloitre, M. (2020). The structure of ICD-11 PTSD and Complex PTSD in adolescents exposed to potentially traumatic experiences. *Journal of Affective Disorders*, 265, 169-174
11. Lotzin, A., Acquarini, E., Ajdukovic, D., Ardino, V., Böttche, M., Bondjers, K., ... & Gelezelyte, O. (2020). Stressors, coping and symptoms of adjustment disorder in the course of the COVID-19 pandemic—study protocol of the European Society for Traumatic Stress Studies (ESTSS) pan-European study. *European Journal of Psychotraumatology*, 11(1), 1780832.
12. Nijdam, M. J., Gersons, B. P., Reitsma, J. B., de Jongh, A., & Olf, M. (2012). Brief eclectic psychotherapy v. eye movement desensitisation and reprocessing therapy for post-traumatic stress disorder: randomised controlled trial. *The British Journal of Psychiatry*, 200(3), 224-231.
13. Van der Kolk, B. (2020). *Kūnas mena viską: kaip išgydyti kūno, proto ir sielos traumas*. Vilnius:Liūtai ne avys.
14. Weisæth, L. (2002). The European history of psychotraumatology. *Journal of Traumatic Stress*, 15(6), 443–452. <http://doi.org/10.1023/A:1020909620364>
15. Zelviene, P., & Kazlauskas, E. (2018). Adjustment disorder: Current perspectives. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*, 14, 375–381. doi:10.2147/NDT.S121072
16. Kazlauskas, E. (2013). Veiksmingi psichologinės pagalbos būdai psichotraumatologijoje. *Psichologija*, 47, 102–115.